

AVALUACIÓ SAFAD 2013

Introducció

El servei d'assessorament familiar sobre alcohol i drogues (SAFAD) neix el novembre de l'any 2009 quan el Pla de drogues municipal detecta la dificultat existent de la població general per accedir a recursos d'informació, assessorament o tractament del consum de drogues.

Les raons d'aquesta dificultat d'accés a centres especialitzats en drogodependències venen donades tant per la distància geogràfica (el centre atenció i seguiment de drogodependències està situat a Vilafranca del Penedès) com per raons d'estigmatització d'aquest tipus de centres molt enfocats al tractament i amb poca disponibilitat per oferir assessorament a familiars o a professionals d'altres àmbits (serveis socials, metges d'atenció primària, etc...), amb el conseqüent risc de pèrdua de la persona usuària en el procés de derivació o de no accedir al servei fins trobar-se en una situació molt problemàtica.

Davant la manca d'un referent clar a la població en relació al consum de drogues, tant pel que fa a la població adulta com la més jove i com a conclusió del Pla local de drogues CTRL+D, s'acorda amb una ferma voluntat política, la creació del servei gratuït i confidencial, el SAFAD, amb el suport de la Diputació de Barcelona i del CAS de la Mancomunitat Penedès-Garraf amb els següents objectius:

- Donar atenció personalitzada a dubtes, qüestions i problemàtiques relacionades amb les drogues i el seus consums.
- Intentar ser el referent en relació al consum de drogues a Sant Sadurní d'Anoia.
- Reduir els riscos del consum de drogues i oferir informació objectiva i realista.
- Orientar, assessorar i derivar –en cas necessari– a serveis específics treballant la derivació d'una manera intensa i gradual intentant no perdre persones usuàries en aquest procés.
- Oferir una alternativa psico-educativa a les sancions per consum i tinença de drogues il·legals a persones menors d'edat.
- Donar resposta a professionals que necessitin assessorament relacionat amb el consum de drogues.

L'espai escollit per situar aquest servei és el CAP Sant Sadurní, tenint en compte que és un espai molt accessible a la població i lluny de possibles estigmatitzacions que suposessin un entrebanc i/o una dificultat afegida. Cal destacar la col·laboració del CAP Sant Sadurní que des d'un bon principi va trobar positiva la proposta.

Actualment el SAFAD porta 4 anys funcionant de manera regular.

Posteriorment, i amb l'aprovació del Programa de Mesures Alternatives a la sanció per consum o tinença de drogues il·legals en menors d'edat, el SAFAD passa a realitzar-ne el programa psicoeducatiu i fer el seguiment i la valoració del menor i la seva família.

Actualment el SAFAD disposa de 4 hores (5 visites) quinzenalment els dijous de 16h. a 20h.

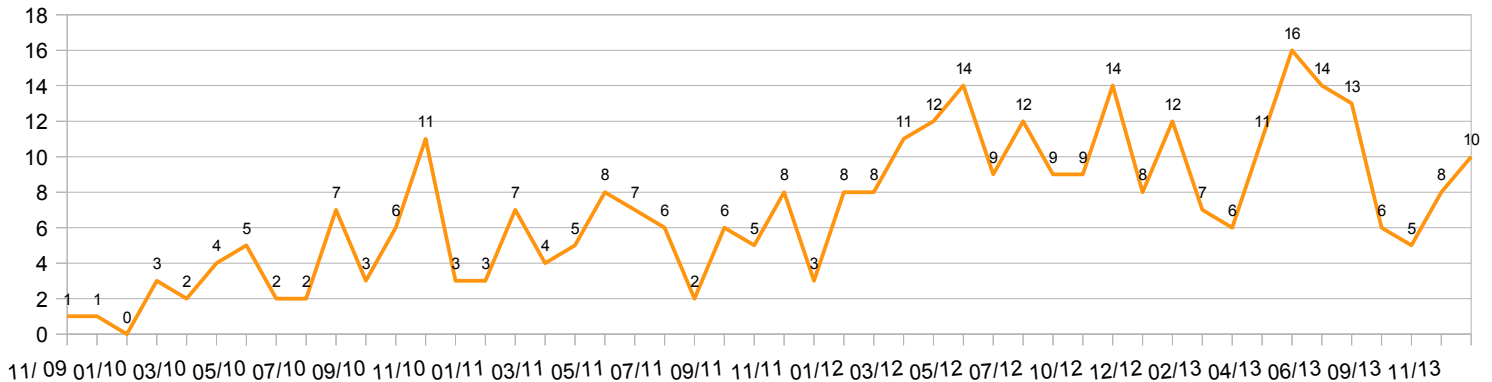
Un cop han transcorregut quatre anys de la seva creació, es realitza una nova avaluació per tal de conèixer els usos que se n'ha derivat i l'aprofitament del recurs.

A continuació es fa un resum de les principals dades extretes del SAFAD al llarg de 2013.

- **Número de visites**

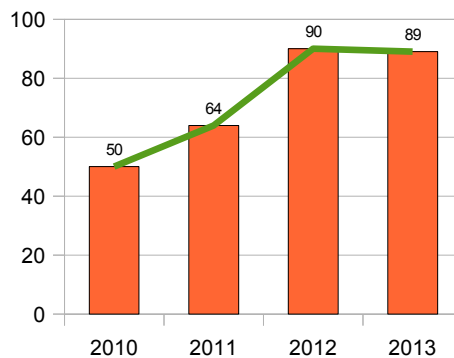
A l'any 2013 s'han realitzat un total de **89** visites, establint-se el número respecte als anys anteriors. Al llarg dels 4 anys de SAFAD, s'ha obert un total de **72** fitxes de casos diferents, dels quals **20** a l'any 2013, igual que a l'any anterior.

VISITES SAFAD 2009 A 2013

L'evolució creixent de visites al llarg dels 4 anys es reflecteix en la següent gràfica tot i que enguany s'observa una tendència a l'estabilització del número de visites.:

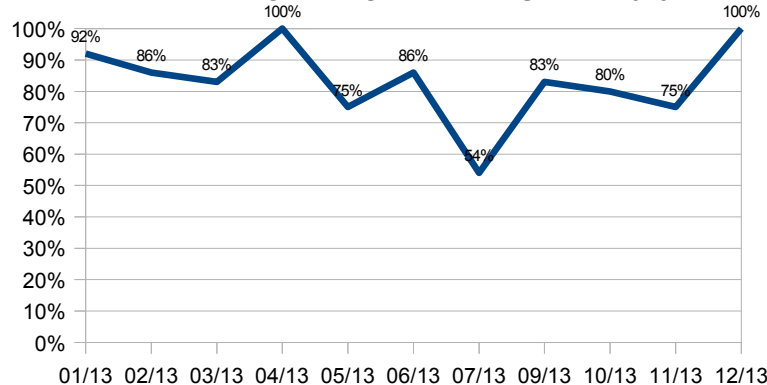
NOMBRE DE VISITES PER ANY

Al llarg de 2013 continua l'estabilitat en l'ocupació de les visites que ha estat del **83,09%**, una mica inferior als anys anteriors. S'observa que la demanda del servei va baixar després dels mesos d'estiu però ha iniciat de nou una recuperació a finals d'any. Malgrat tot el servei SAFAD està àmpliament consolidat assolint uns nivells d'ocupació rellevants.

- De totes les visites concertades hi ha hagut **19** persones (**17,6%**) que no s'han presentat a la cita, representant de nou, en percentatge, una nova petita disminució de les absències no justificades respecte l'any anterior.

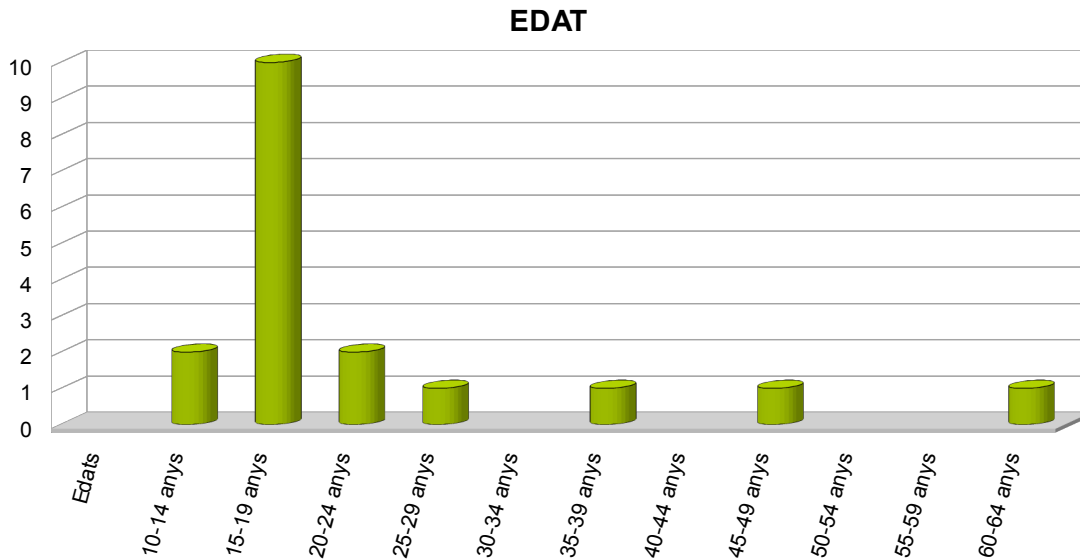
PERCENTATGE APROFITAMENT SAFAD 2013

- **Edat de les persones que generen la consulta al SAFAD**

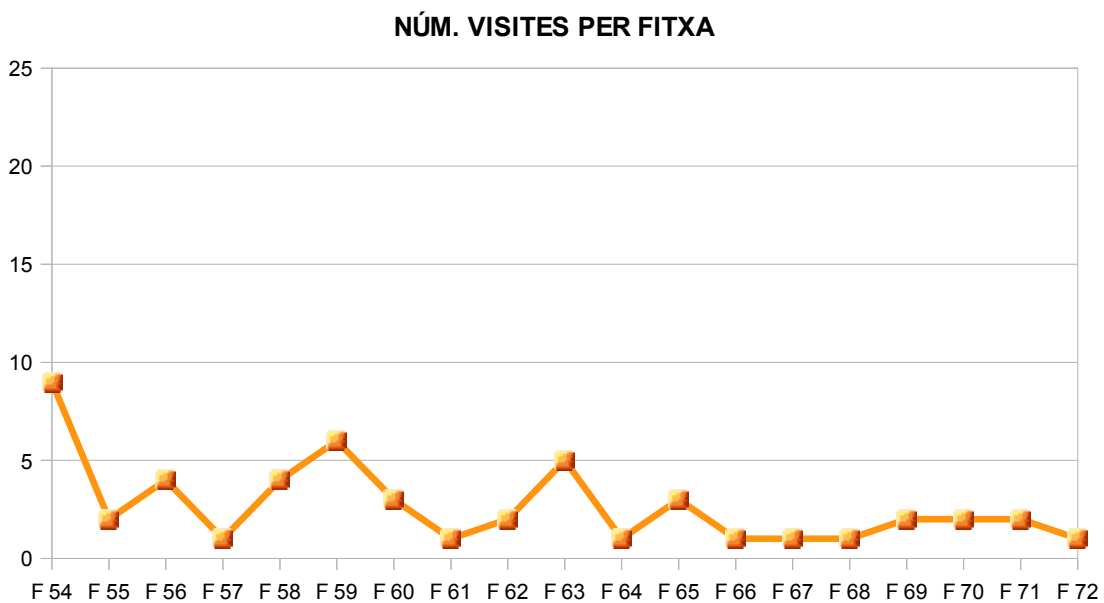
Al 2013 la mitjana d'edat ha estat de **22,44 anys**, cal remarcar que s'ha produït un descens molt gran de més de 7 punts en l'edat en les persones que consulten al SAFAD respecte l'any passat i assolint la mitjana més baixa des que es va iniciar el servei.

La franja d'edat que més ha consultat ha estat la de 15 a 19 anys (**55,5%**), ha tornat a aparèixer la franja de 10 a 14 anys (**11,11%**) que va desaparèixer a l'any 2012. Es redueix molt la consulta per part de persones d'edats superiors a 30 anys essent tan sols del **16,7%**.

- **Visites per fitxa**

La mitjana de visites per fitxa ha estat de **2,68** disminuint la tendència dels anys anteriors on alguns casos requerien moltes visites. Dins d'aquestes un **36,8%** ha necessitat una sola visita.

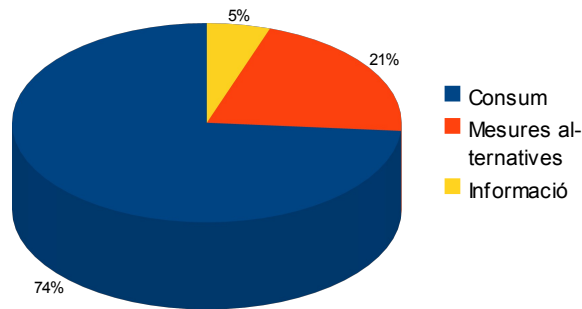

• **Motius pels quals s'adrecen al SAFAD**

Al 2013 els motius de consulta, de les noves fitxes obertes, en un **74%** dels casos ha estat per consum de substàncies, el **21%** ha vingut motivat pel programa psicoeducatiu de mesures alternatives a la sanció econòmica per consum o tinença de drogues il·legals en menors d'edat i el **5%** restant hi ha anat per demanar informació.

Aquest any augmenten els casos que consulten degut a les mesures alternatives en un **50%**.

MOTIUS DE LA CONSULTA

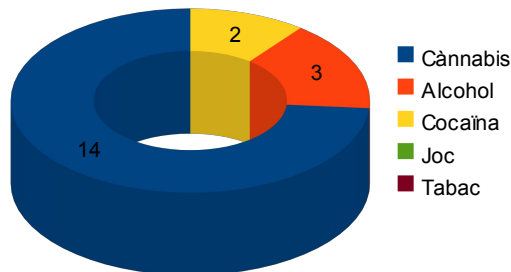

• **Substància per la qual es consulta**

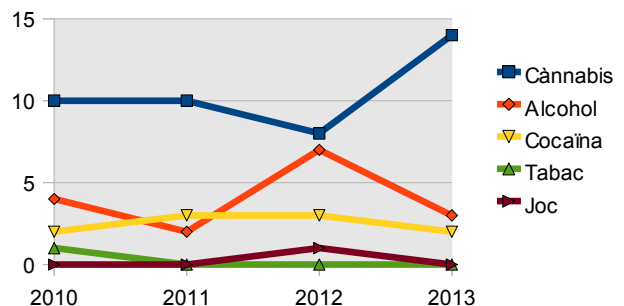
El cànnabis (**77,78%**) és la substància per la qual s'han rebut més consultes amb diferència respecte l'any passat, el segueix l'alcohol (**13,67%**), i la cocaïna (**11,1%**).

Cal ressaltar les consultes per cànnabis que han augmentat un **75%**, fet que té relació amb la baixada d'edat de les visites.

SUBSTÀNCIA CONSUMIDA

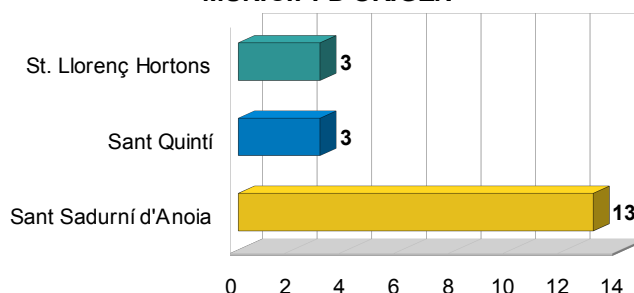
EVOLUCIÓ CONSULTA SUBSTÀNCIES

• **Municipi d'on prové**

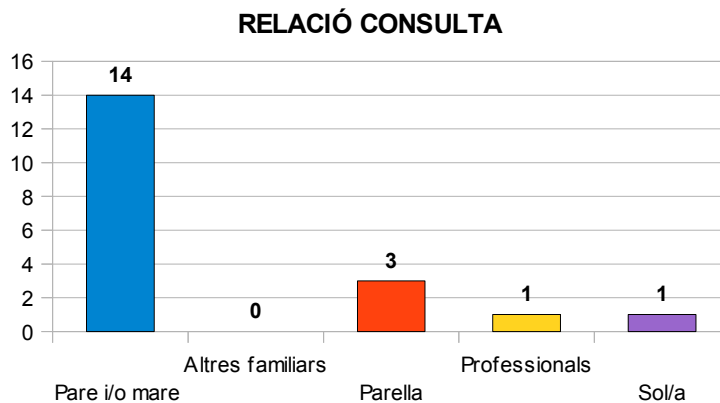
El **68,4%** de persones que han consultat al SAFAD són de Sant Sadurní d'Anoia, augmentant el percentatge respecte 2012. La resta pertanyen a 2 municipis propers de l'Alt Penedès que han conegut el servei a través del Pla comarcal de drogues *Efecte D*.

MUNICIPI D'ORIGEN

- **Relació persona que ve amb persona afectada**

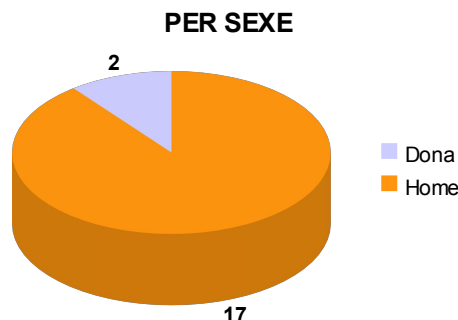
L'assistència al SAFAD de persones que consulten i en relació a qui consulten és:

En podem extreure que en el **73,7%** dels casos són el pare i la mare o ambdós els qui consulten al SAFAD amb el seu fill/a. En aquest quart any la figura de la parella que acudeix a la visita per consultar ha estat del **15,8%**, motivat per la baixada d'edat dels casos.

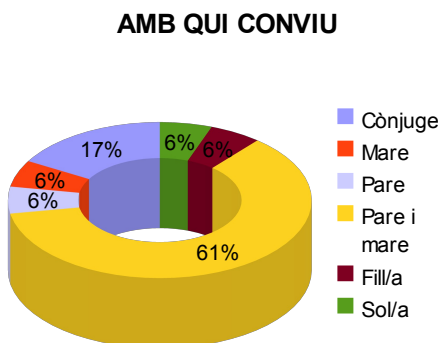
- **Sexe de la persona que o per la qual es consulta**

De les 19 fitxes, 2 són de dones i les 17 restants corresponen a homes, per tant un **89,5%** de les fitxes obertes al SAFAD corresponen a homes i un **10,5%** a dones.

- **Amb qui conviu?**

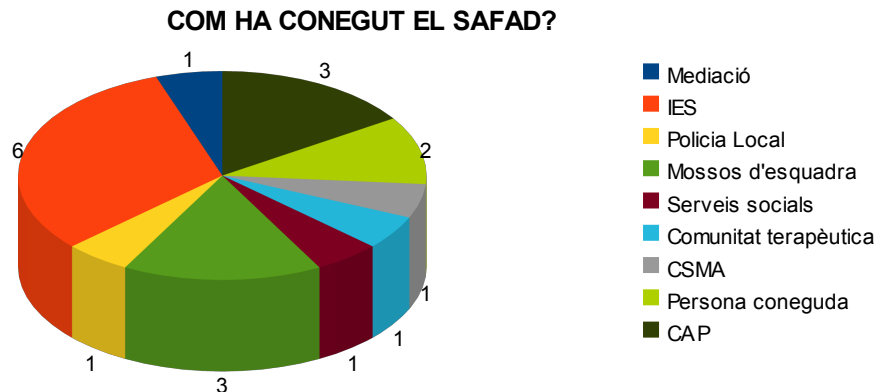
En un **61%** dels casos nous, la persona que consulta o per qui consulten conviu amb el pare i la mare, un **17%** amb la parella, un **6%** només amb el pare, amb la mare, sol/a o amb la filla respectivament, augmenta molt el percentatge de qui viu amb pare i mare degut a la baixada d'edat dels qui consulten al SAFAD.

• **Com ha conegut el servei SAFAD?**

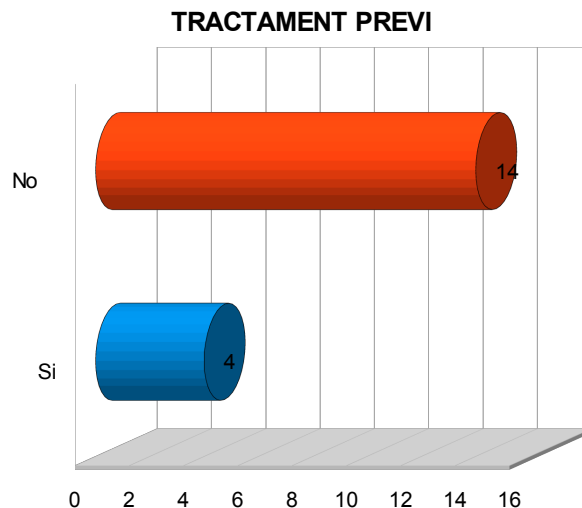
Al quart any de funcionament del SAFAD, els nous casos venen derivats d'altres serveis i s'introdueix la figura de la persona coneguda que recomana el servei (**10,5%**), fet que demostra el coneixement i difusió del servei entre la ciutadania.

Enguany disminueixen les persones usuàries que venen de serveis socials, augmenten les derivacions dels IES representant el **32%**, es mantenen les derivacions del CAP en un **16%**, es doblen les derivacions dels cossos de seguretat degut a les mesures alternatives per a menors (**21%**) i apareix el servei de mediació de l'Ajuntament que també deriva una persona. La resta de casos venen puntualment d'una comunitat terapèutica i del CSMA.

• **Hi ha hagut tractament previ per a qui consulta?**

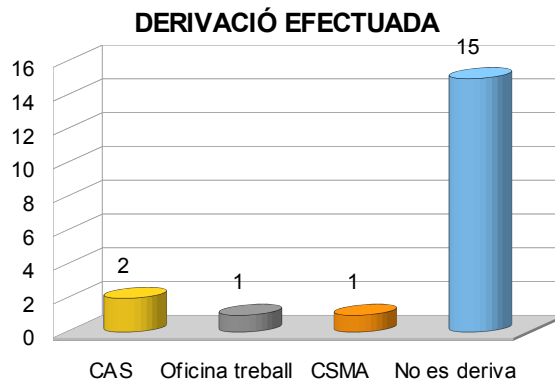
Analitzant si hi ha hagut tractament previ per consum de drogues, es mantenen els mateixos percentatges que a l'any anterior ja que un **73%** no n'ha tingut amb anterioritat.

- **Derivació efectuada**

Un **79%** de les visites al SAFAD no es deriven a cap altre servei, segurament degut al motiu que es resolen amb l'assessorament i orientació o amb petites intervencions psicològiques o de resolució de conflictes. Aquestes intervencions permeten replantejar conflictes impedit que la problemàtica obtingui tal gravetat que esdevingui un cas de consum problemàtic amb una necessitat posterior de tractament.

El Pla de transició escola treball (TET) desapareix de les derivacions ja que no hi ha persona de referència. Augmenten les derivacions al CAS passant al **5,26%** i es deriva una persona al CSMA i una altra a l'OTG.

- **Conclusions**

El SAFAD, amb 4 anys de funcionament ha realitzat un total de 284 visites, 89 al 2013, convertint-se en un servei de referència en casos de consum de drogues per als serveis que efectuen les derivacions o de prevenció en el consum per a les famílies.

Continuen els amplis percentatges d'ocupació del servei, l'ocupació mensualment pràcticament arriba al 100%, tot i que de moment es manté dins d'una estabilitat relativa tot i que puntualment algunes setmanes les visites han estat setmanals.

La mitjana d'edat de les persones que consulten ha disminuït molt al 2013 essent la més baixa des que es va iniciar el servei, la qual cosa ha permès arribar a franges d'edat on encara la prevenció pot ser efectiva, fet que es valora molt positivament ja que és un dels objectius del Pla de drogues CTRL+D. Una de les raons que ho ha propiciat és l'augment de derivacions des dels IES ja que s'han consensuat protocols d'actuació en cas de consum de drogues als centres.

Per contra han baixat molt les visites de persones majors de 30 anys.

Enguany les visites per seguir el programa psicoeducatiu per mesures alternatives en menors ha augmentat en un 50% al haver-se doblat denúncies per tinença o consum de drogues en menors, dels quals el 75% ha seguit favorablement el programa i se'ls ha retirat la denúncia.

El cànnabis ha estat la substància de consum per la qual s'han rebut major número de visites, havent augmentat un 75% respecte l'any anterior, alhora han disminuït molt les consultes per l'alcohol, probablement degut a la disminució de la mitjana d'edat dels casos que consulten al SAFAD. Les consultes per consum de cocaïna es mantenen estables.

Enguany han augmentat les persones usuàries del SAFAD residents a la Vila, tot i que continua havent-hi persones d'altres municipis que acudeixen al SAFAD de Sant Sadurn d'Anoia, motivat per l'existència dels plans de drogues INDROGS de Vilafranca del Penedès i l'Efecte D a l'Alt Penedès i que potser algunes persones no volen ser visitades a Vilafranca i prefereixen fer la consulta a Sant Sadurn d'Anoia o a l'inrevés.

Aquests resultats positius mostren l'assoliment dels diferents objectius del SAFAD:

- El servei pot arribar a diferents edats (sobretot a aquelles que s'havia plantejat el servei com a objectiu principal: la població juvenil i les seves famílies)
- L'assoliment d'assessorar i resoldre problemàtiques per consum de drogues amb el servei SAFAD.
- Ser servei referent a la Vila en temes relacionats amb el consum de drogues.

Recordar que per contactar amb el SAFAD cal demanar cita prèvia de dilluns a divendres de 9 a 1 o de 4 a 7 de la tarda de la següent manera:

Per telèfon 938913029, per correu electrònic salut@santsadurni.cat o personalment al carrer Hospital núm. 11.